

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quod cogitatio boni præcedit fidem. Quod intellectus & cogitationem boni,
& dilectionem præuenit. An per liberum arbitrium bonu[m] operatur homo
sine gratia. H

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Ista perpendant, qui putant ex nobis esse fidei ex-
 ptum. & ex Deo esse fidei supplementum. Com- *Ibid. paulo*
 mendans enim istam gratiam quæ non datur se- *superius.*
 cundum aliqua merita, sed efficit omnia bona me-
 rita, inquit, Nō q̄ sufficientes simus cogitare ali-
 quid boni scil. ex nobis. Quis autē nō videat prius
 esse cogitare quam credere? Nullus quippe credit
 aliquid, nisi prius cogitauerit esse credendum, Si *Ibid. paulo*
 ergo cogitare bonū nō est ex nobis, vt hic Apost. *inferius.*
 tradit, nec credere: quanquam & ipsum credere
 nihil est aliud, quam cum assensione mentis cogi- *Ibid. paulo*
 tare. Hic videtur insinuare, q̄ cogitatio bona præ- *inferius.*
 cedat fidē: & ita bona voluntas præueniat fidem,
 nō præueniatur: q̄ prædictis aduersari videtur.
 Ad hoc autem dicimus, quod aliquando cogita-
 tio bona siue voluntas præuenit fidem: sed non est
 illa bona voluntas vel cogitatio, qua rectē viuatur. *Ad princ̄*
 Illa enim sine fide & charitate non est. Nam vt ait *p̄iū epi. 44.*
 Au. ad Anastasium, sine spiritu non est voluntas *in tom. 2.*
 hominis libera, cum cupiditatibus vincatur: non
 est libera ad bonum, nisi liberata fuerit. Nō autē
 liberatur, nisi per spiritum sanctum diffundatur
 charitas in cordibus. Non est libera voluntas, nisi
 eam liberet gratia per legem fidei, i. nō est libera,
 sine fide operāte per dilectionem: & illa sufficien-
 ter & verē bona est. Non est enim fructus bonus,
 qui de charitatis radice non surgit. Si vero adsit
 fides operans per dilectionem, sit delectatio boni.

*De illa cogitatione boni quæ præcedit fidem, ple-
 nē disseritur.*

H

Illā autem cogitatio siue voluntas quæ fidem &
 charitatem aliasque iustificationes præcedit, non
 sufficit ad salutem, nec rectē ea viuatur. Hac volū-
 tate concupiscitur illa bona voluntas quæ est ma-
 gnū bonū, ista vero nō. Alia est ergo illa volūtas si-
 ue cogitatio, alia ista: Et sicut illa istā præcedit, ita
 illam præuenit intellectus. Vnde Aug. ita distin-

D d 2

guens

*Rom. 5. A.**Gal. 5. b.*

guens super illum locum psal. 118. Concupiuit anima mea desid. iusti. ait, Concupiuit desiderare, inquit, non desideravi. Videmus enim ratione nonnunquam quam vtilis sunt iustificationes Dei: sed infirmitate prepediti aliquando non desideramus. Præuolat ergo intellectus, sequitur tardus aut nullus affectus. Scimus bonum, nec delectat agere: & cupimus, ut delectat. Sic iste olim desiderare concupiscebat, quæ bona esse cernebat, cupiens eorum habere delectationem, quorum potuit videre rationem. Ostendit itaque quibus qua gradibus ad eas perueniatur. prius. n. est, ut videantur, quam sint vtilis & honeste: deinde: ut earum desiderium concupiscatur: postremo, ut proficiente gratia delectet earum operatio, quarum sola ratio delectabat. Attende hunc ordinem gratiarum, quem hic distinctè assignat Au. qualiter sc. intellectus bonorum præcedit concupiscentia eorundem, & ipsa concupiscentia delectationem, quæ fit per fidem & charitatem: qua habita, vere bona est voluntas qua recte viuuntur. Ipsa quoque fidei comes est, non præuia. Qui verba Au. præmissa secundum hanc distinctionem considerat, nullam ibi repugnantiam fore animaduertit: non ignorans etiam ante gratiam præuenientem & operantem, qua voluntas bona præparatur in homine, præcedere quædam bona ex Dei gratia & libero arbitrio, quædam etiam ex solo libero arbitrio, quibus tamen vitam non meretur, nec gratiam qua iustificatur. Illius. n. gratie percipiendæ, quæ voluntatem homini sanat, ut sanata legem impleat, nulla merita præcedunt. Ipsa est enim qua iustificatus impius fit iustus, qui prius erat impius: meritis autem impii, non gratia, sed poena debetur: nec ista esset gratia, si non daretur gratuita. Datur autem gratuita: quia nil boni ante feceramus, unde hoc meremur. Non negamus tamem multa ante hanc gratiam, & præter hanc gratiam ab homine fieri bona per

per li
spon
nes p
dific
per
V

H
grat
hom
per g
ri, ne
id est
& co
teru
liter
don
tur. f
per a
tum
boni
iuua
num
aug

S
niet
ritu
tia,
Vt h
tria
alia
lib
ma
ru,
tec

per liberum arbitrium, vt tradit Augustinus in re-
sponſionibus contra Pelagianos: vbi dicit homi-
nes per liberum arbitrium agros colere, domos e-
dificare, & alia plura bona facere ſine gratia coo-
perante.

*Vtrum vna eademque ſit gratia que dicitur operans,
& cooperans.*

Hic conſiderandum eſt, cum prædictum ſit per
gratiam operantē & præuenientem, voluntatem
hominis liberari ac præparari vt bonum velit: &
per gratiam cooperantē & ſubſequētem adiuua-
ri, ne fruſtrā velit: vtrum vna & eadem ſit gratia,
id eſt, vnum minus gratis datum, quod operetur
& cooperetur: an diuerſa, alterum operans, & al-
terum cooperans? Quibuſdam non irrationabi-
liter videtur, quod vna & eadem ſit gratia, idem
donum, eadem virtus, quæ operatur & coopera-
tur: ſed propter diuerſos eius effectus, & dicitur o-
perans & cooperans. Operans enim dicitur, in quan-
tum liberat & præparat voluntatem hominis vt
bonum velit: Cooperans, in quantum eandē ad-
iuuat ne fruſtrā velit, ſcilicet, vt opus faciat bo-
num. Ipa enim gratia non eſt oſioſa, ſed meretur
augeri, vt aucta mereatur perfici.

*Quid ſit ipſa gratia, & Quomodo meretur augeri,
queritur.*

K

Si vero quæritur, quomodo ipſa gratia præue-
niens mereatur augeri & perfici, cum nullum me-
ritū ſit abſque libero arbitrio: & quid ſit ipſa gra-
tia, an virtus, an non: & ſi virtus, an actus vel non:
Vt hoc aperte inſinuari valeat, præmittendū eſt
tria eſſe genera bonorum. Alia nanq; ſunt magna,
alia minima, alia media: vt Auguſt. ait in primo
lib. retract. Virtutes, inquit, quib. recte viuitur,
magna bona ſunt. Species autē quorūlibet corpo-
rū, ſine quib. recte viui pōt, minima bona ſunt. Po-
tētię vero animi, ſine quib. recte vi nō pōt, media

*Li 3. ca. 9. in
medio capi-
tis.*

*Et l. 2. de li-
bero arbit.
c. 19. in to. 1.*

Dd 3

bona